

УДК 618.1 – 055.23 (477.85)

О.А. Андрієць

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ГІНЕКОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ЗОВНІШНІХ СТАТЕВИХ ОРГАНІВ У ДІВЧАТ ЗА ПЕРІОД 1998 – 2003 рр. НА БУКОВИНІ

Кафедра акушерства і гінекології
з курсом дитячої та підліткової гінекології (зав. – проф. О.М.Юзько)
Буковинської державної медичної академії

Резюме. У роботі проаналізовано рівень гінекологічної патології в цілому та зовнішніх статевих органів, зокрема у дівчат Буковини протягом 1998 – 2003 років, залежно від віку в порівнянні з державними статистичними даними МОЗ України.

Ключові слова: дівчатка, вульвовагініти.

Репродуктивне здоров'я є важливим показником сприятливих демографічних перспектив нації. Відповідно до рекомендацій Міжнародної конференції з питань народонаселення і його розвитку (Каїр, 1994) репродуктивне здоров'я визначається як стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не тільки як відсутність захворювань репродуктивної системи [4,7].

В Україні частка абсолютно здорових дітей за останні 10 років знизилася до 6-10% [3]. Здоров'я дівчат-підлітків в останні десять років істотно погіршилося внаслідок поширення захворювань сечостатевої системи (у 1,5 раза), серцево-судинної системи (в 1,6 раза), розладів менструацій (у 3,2 раза), анемії – (у 5,6 раза) [3].

Згідно зі статистичними даними, вже в 5-6% дівчаток початкових класів трапляються гінекологічні захворювання, а у віці 15-17 років більш ніж у 30% дівчат місце та чи інша патологія репродуктивної системи. Загальна захворюваність дівчат віком 15-17 років за останні 5 років зросла майже на 30% [7].

Як показують статистичні дані, в Україні відмічається зростання кількості запальних захворювань геніталій серед дівчат віком 15-17 років, які згідно з рекомендаціями ВООЗ, становлять групу ризику серед молоді. Частота запальних захворювань статевих органів серед дівчат-підлітків останніми роками зросла на 25%, що призводить до збільшення випадків неплідності в шлюбі в майбутньому, а також відповідає науковим даним: майже кожна четверта жінка, яка в дитинстві та підлітковому віці мала запальні захворювання, не може завагітніти [2,6]. Згідно з вибірковими дослідженнями, близько 10 % дівчат віком 15-17 років мають запальні хвороби статевих органів, причиною яких є збільшення кількості захворювань, що передаються статевим шляхом. В Україні, за період з 1992 по 2003 рік захворюваність на ці хвороби підвищилася в 1,4 раза (у 1992 р. – 90,4, у 2003 р. – 129,1 на 10 тис. жінок 18 років і старше) [3]. За офіційними даними, захворюваність на запальні процеси геніталій серед дівчат 15 – 17 років в Україні у 2000 році становила 138,6, а у 2001 році – 146,86 випадку на 10000 дівчат відповідного віку і за останні роки їх частота зросла на 38% [1,5].

Протягом останніх років у Чернівецькій області, як у цілому по Україні, спостерігається зростання кількості гінекологічної патології в ювенільному віці, що відображається збільшенням гінекологічної диспансерної групи від 0 до 17 років.

Як видно з даних табл. 1, за останні 6 років рівень гінекологічної патології в дівчат ювенільного віку в Чернівецькій області зріс в 1,77 раза, зокрема в дівчаток від 0 до 6 років в 1,86 раза, у віковій категорії 7-14 років – у 1,96 раза, у підлітків 15-17 років - в 1,64 раза. Переважаючу диспансерну групу складають підлітки 15-17 років протягом усіх років, що пояснюється частим зверненням до дитячого гінеколога саме підлітків, найбільше число охоплених медичними оглядами дівчат саме цієї вікової групи та найбільше число виявлення гінекологічної патології в них, пов'язаної насамперед з початком статевого життя, лібералізацією статевих стосунків, їхньою нерозбірливістю з подальшими проблемами в репродуктивному здоров'ї.

Таблиця 1

**Структура за віком гінекологічної патології в дівчат Буковини
за період 1998 - 2003 роки**

Роки	Всього на обліку	0 – 6 років		7 – 14 років		15 – 17 років	
		Загальна кількість	%	Загальна кількість	%	Загальна кількість	%
1998	2302	202	8,8	829	36,0	1271	55,2
1999	2407	157	6,5	706	29,3	1544	64,2
2000	3239	127	3,9	1240	38,3	1872	57,8
2001	3697	260	7,0	1190	32,2	2247	60,8
2002	3525	246	7,0	1239	35,1	2040	57,9
2003	4090	377	9,2	1629	39,8	2084	51,0

Зростання числа дівчаток та підлітків з гінекологічною патологією можна пояснити кількома причинами. Насамперед, це удосконалення служби дитячої та підліткової гінекології, яке здійснюється в Україні та в Чернівецькій області зокрема, як в амбулаторно-поліклінічних, так і в стаціонарних умовах, згідно з основними регламентуючими роботами документів: наказ МОЗ України №391 від 27.12.1996 р. «Про удосконалення служби дитячої та підліткової гінекології», рішення колегії управління охорони здоров'я облдержадміністрації від 3.06.1998 р. та керуючись резолюціями Всеукраїнських конференцій з дитячої та підліткової гінекології – 2000р. (м. Чернівці), 2002р. (м. Київ), 2004р. (м. Чернівці). Не залишилась осторонь і санітарно-просвітницька робота, яка проводиться починаючи з пологового будинку, де з матерями, які народили дівчаток, першими проводять бесіду про особливості розвитку дівчаток нейтрального періоду лікарі - неонатологи та акушери-гінекологи. У подальшому цю роботу продовжують дільничні педіатри та дитячі гінекологи в дитячих медичних установах міста та в центральних районних лікарнях області. Для більш масового охоплення населення області з питань профілактики та діагностики гінекологічних захворювань у дівчаток та підлітків широко використовуються засоби масової інформації – радіомовлення, телебачення, газети та буклети. У сукупності всі ці заходи дозволили донести більш широкому колу дівчат та їхніх батьків інформацію про необхідність динамічного спостереження в лікарів дитячих гінекологів, а відповідно і зростає кількість виявленої гінекологічної патології у них.

Протягом останніх років найбільшу чисельність нараховує диспансерна група дівчаток та підлітків із запальними захворюваннями статевих органів, що відображено в табл.2, де чітко показано, що запальні захворювання геніталій складають більше 40% щоріку серед усієї гінекологічної патології, яка реєструється.

Частота зустрічальності запальних захворювань зовнішніх статевих органів серед усіх запальних процесів геніталій згідно з даними літератури є найвищою, що повністю збігається з отриманими нами даними. Протягом 1998 – 2003 рр. серед загального числа запальних захворювань геніталій вульвовагініти становили від 66,2% в 2002 р. до 73,1% в 2003 р. (табл.3).

Таблиця 2

**Питома вага запальних захворювань геніталій у дівчат ювенільного віку в
гінекологічній диспансерній групі Чернівецької області
протягом 1998 – 2003 років**

Позологія		Запальні захворювання геніталій (всього)	Запальні захворювання зовнішніх статевих органів та піхви
1998	Абс.	954	635
	%	41,4	27,6
1999	Абс.	1014	704
	%	42,1	29,2
2000	Абс.	1197	822
	%	36,9	25,4
2001	Абс.	1628	1151
	%	44,0	31,1
2002	Абс.	1525	1009
	%	43,3	28,6
2003	Абс.	2012	1471
	%	49,2	35,9

Таблиця 3

Частота запальних захворювань зовнішніх статевих органів у дівчаток та підлітків (0 – 17 р.) серед всіх запальних процесів геніталій у дівчаток Чернівецької області протягом 1998 – 2003 років (%)

Нозологія	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Запальні захворювання зовнішніх геніталій	66,6	69,4	68,7	70,7	66,2	73,1

Таблиця 4

Питома вага запальних захворювань зовнішніх статевих органів та піхви в дівчат у Чернівецькій області протягом 1998 – 2003 років залежно від віку

Роки	Всього у всіх вікових групах	0 – 6 років		7 – 14 років		15 – 17 років	
		Загальна кількість	%	Загальна кількість	%	Загальна кількість	%
1998	635	179	28,2	298	46,9	158	24,9
1999	704	134	19,0	193	27,4	377	53,6
2000	822	114	13,9	351	42,7	357	43,4
2001	1151	237	20,6	381	33,1	533	46,3
2002	1009	223	22,1	406	40,2	380	37,7
2003	1471	350	23,8	646	43,9	475	32,3

Аналізуючи чисельність диспансерної групи із запальними захворюваннями зовнішніх статевих органів протягом 1998 – 2003 років, привертає увагу, що в найбільшій диспансерній групі дівчат пубертатного віку 15 – 17 років і є найвищий відсоток вульвовагінітів, який у середньому становить 39,7%, у дівчат 7 – 14 років від дорівнює 39,0%, а в групі дівчаток нейтрального періоду – 21,3% (табл.4). Але таку ситуацію можна пояснити найбільшою кількістю обстежених та взятих на диспансерний облік підлітків 15 – 17 років, відповідно і більшістю виявленої патології в порівнянні з іншими віковими групами.

Проаналізувавши захворюваність та поширеність вульвовагінітів серед дівчаток та дівчат-підлітків Буковини за період 1998 – 2003 роки, привертає увагу значне збільшення цих показників за 6 років з кожної вікової категорії. Так, у дівчаток від 0 до 6 років показник захворюваності зріс у 1,9 раза, у пацієнток препубертатного віку (7-14 р.) у 2,1 раза, у дівчат – підлітків - у 3,4 раза, а в цілому у всіх пацієнток – 2,4 раза. Відповідно зріс і показник поширеності вульвовагінітів у дівчаток 0 – 6 р. у 3,0 раза, у віковій категорії від 7 до 14 років – у 3,1 раза, у дівчат 15 – 17 років – у 3,6 раза, а в цілому у всіх пацієнток у 3,3 раза.

Із року в рік прослідковується чітка тенденція як у цілому по Україні, так і в Чернівецькій області зокрема, зростання гінекологічної патології серед дівчаток і дівчат-підлітків і особливо запальних захворювань нижнього відділу генітального тракту ювенільного віку, як першоджерела подальшого прогресування запальних процесів та їхніх ускладнень, які можуть призвести до порушення репродуктивного здоров'я в майбутньому.

Беручи до уваги різке зростання захворюваності та поширеності вульвовагінітів у дівчаток препубертатного та пубертатного віку, ми проаналізували охоплення стаціонарною допомогою пацієнток із цією патологією, яке здійснюється на ліжках дитячої гінекології обласного підпорядкування в міському клінічному пологовому будинку №1 м. Чернівці. Як видно з даних табл.7, протягом 1998 – 2003 рр. на стаціонарному лікуванні перебувало 1037 дівчаток та підлітків з гінекологічною патологією, з них 126 (12,2%) пацієнток - із вульвовагінітами, що становить 2,2% від усієї кількості хворих на вульвовагініти дівчат препубертатного та пубертатного віку протягом 1998 – 2003 років.

Стаціонарної допомоги потребували юні пацієнтки з хронічними, рецидивними вульвовагінітами в стадії загострення, в яких запальний процес не піддавався кільком циклам протизапального лікування в амбулаторних умовах. У разі необхідності таким пацієнткам за показаннями для уточнення характеру патологічного процесу, ураження шийки матки та піхвових склепін, було проведено вагіноскопію

Таблиця 5
Захворюваність на вульвовагініти дівчат ювенільного віку Чернівецької області протягом 1998 – 2003 рр. (на 10000 населення відповідного віку)

Роки	Всього	0 - 6	7 - 14	15 - 17
1998	53,5	43,8	52,3	75,8
1999	70,0	39,4	46,9	203,3
2000	121,3	70,6	137,4	176,1
2001	82,3	52,7	71,7	153,6
2002	69,3	58,7	49,8	128,7
2003	130,1	84,9	108,6	256,8

Таблиця 6
Поширеність вульвовагінітів у дівчат ювенільного віку Чернівецької області протягом 1998 – 2003 рр. (на 10000 населення відповідного віку)

Роки	Всього	0 - 6	7 - 14	15 - 17
1998	73,0	56,2	67,7	119,8
1999	116,4	69,9	81,1	319,3
2000	185,8	49,8	181,8	328,6
2001	146,8	88,9	127,7	282,7
2002	165,8	118,9	119,2	341,7
2003	240,7	167,6	208,1	429,3

Таблиця 7
Охоплення стаціонарною допомогою дівчаток та підлітків із вульвовагінітами в Чернівецькій області (1998 – 2003 роки)

Перебувало на стан. лікуванні	Всього		З вульвовагінітами	
	Абс.	%	Абс.	%
1998	Абс.	124	8	6,5
	%			
1999	Абс.	192	25	13,0
	%			
2000	Абс.	147	8	5,4
	%			
2001	Абс.	202	37	18,3
	%			
2002	Абс.	171	22	12,9
	%			
2003	Абс.	201	26	12,9
	%			

під загальним знеболенням, із дотриманням всіх правил асептики та антисептики на відеолапароскопічній апаратурі фірми «Karl Storz» за загальноприйнятою методикою.

Провівши ретроспективний порівняльний аналіз гінекологічних захворювань зовнішніх статевих органів у дівчаток та підлітків Буковини за період 1998 – 2003 роки, привертає увагу прогресивне зростання рівня захворюваності та поширеності даної патології. Отримані дані в цілому збігаються з тенденцією до зростання гінекологічної захворюваності серед дівчат ювенільного віку по Україні, зокрема запальних захворювань геніталій на фоні зниження частки абсолютно здорових дітей у популяції. Саме вульвовагініти становлять більшу частку запальних процесів геніталій – від 66,6% в 1998 році до 73,1% в 2003 році в Чернівецькій області. Отримані нами дані збігаються з даними літератури та статистичними показниками по Україні. На особливу увагу заслуговують дівчата пубертатного віку по виявленню в них гінекологічних захворювань, оскільки саме вони становлять репродуктивний потенціал нації в майбутньому і від їхнього здоров'я залежить народження здорового покоління, що робить дану вікову групу об'єктом особливої уваги. Категорія пацієнток ювенільного віку нараховує найбільшу диспансерну групу з гінекологічною патологією, зокрема із запальними процесами зовнішніх статевих органів та піхви, що становить більше третини від усіх гінекологічних захворювань.

Література. 1. *Аналіз діяльності служби дитячої та підліткової гінекології в Україні за 2000 рік / Лист МОЗ України №440 – 192, від 29.03.01р.- 7с.* 2. *Аналіз діяльності служби дитячої та підліткової гінекології за 2002 рік / Лист МОЗ України №440 – 417, від 2.10.2003р.- 11с.* 3. *Аналіз роботи служби дитячої та підліткової гінекології у 2003 р./ Лист МОЗ України №440 – 362, від 23.06.2004р.- 20с.* 4. *Гойда Н.Г.* Державна політика України щодо збереження репродуктивного здоров'я // *Педіатрія, акуш. та гінекол.- 1998.-№2.-С.72 – 73.* 5. *Звіт про стан служби дитячої та підліткової гінекології за 2001 рік / Лист МОЗ України №440 – 186, від 26.06.2002р.- 16с.* 6. *Р.О.Моїсєєнко, І.Б.Вовк, Н.Я.Жилка.* Сучасний стан надання спеціалізованої гінекологічної допомоги дітям та підліткам в Україні // *Бук.мед.вісник.-2004.-№2.-2004.-С.4-9.* 7. *Стан здоров'я жіночого населення в Україні за 2003 рік // МОЗ України. Центр медичної статистики. – Київ, 2004.-216с.*

**A RETROSPECTIVE COMPARATIVE ANALYSIS OF GYNECOLOGICAL DISEASES
OF THE EXTERNAL GENITAL ORGANS IN GIRLS
DURING THE PERIOD FROM 1998 THROUGH 2003 IN BUCOVYNA**

O.A.Andriiets

Abstract. The paper analyzes the level of gynecological pathology on the whole and the external genital organs, in particular, in Bucovina's girls from 1998 through 2003, depending on age and in comparison with the state statistical data of Ukraine's MHP.

Key words: girls, vulvovaginites.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

Buk. Med. Herald. – 2004. – Vol.8, №4.- P.130-134

Надійшла до редакції 22.11.2004 року
